

In Magistri huius Palatii locum successisse videntur *Comites stabuli*, vulgo *Connestabuli*. *Comites* vulgo dicebantur omnes, qui amplissimos quosque honores in Regia obtinebant, & Remp. pro parte administrabant. Erat autem Comes stabuli fere is qui apud Romanos Magister Equitum dicebatur, id est qui equitatu preerat, cui custodes equorum suberant, qui vulgo *Scarieri* appellantur. *Mareschali* Germanis vocatur, hodie eandem obtinet dignitatem quam olim Praefecti Pratorio, seu ut diximus Magistri Palatii, & sub eo hodie sunt quatuor *Mareschalci*, id est, Magistri Equitum, ad quod introducuntur lites rei militaris.

Post hac erecti sunt tempore Hugonis Capeti (licet non satis inter scriptores de hac origine conveniat) quos *Pares Franciae* vocant. Ille enim remoto legitimo haerede cum Regnum occupasset, Proceres aliquot novo aliquo honore ac beneficio sibi devinciendos putavit, nam ejusmodi aliquid ab eo factum esse omnes consentiunt.

Horum Parium constituendorum causa duplex fuisse videtur, Primum ut Regni inaugurationi, atque ut tum loquebantur, investiturae praesent, hoc est, ut Regem Imperii sui insignibus, atque insulis solemniter in Principum atque Optimatum conventu exornarent. Deinde ut si quis e Potentium & Principum Francie numero fraudis capitalis reus fieret, iudicium illud exercerent; nam cum antiquitus iudicia illa in publico gentis Consilio exercerentur, ut dictum est, atque is mos majorum paulatim Capevingiorum instituto ad iudiciale Parium filio exercerentur, ut dictum est, neque Principes Regni facile illi Parlamento suas fortunas committendas putarent, Regibus illi ad suas rationes commodissimum fore visum est, praeter illius Parlamenti curiam, suum hunc Parium consensum instituere, quae Parium Curia vocitata est, quorum tamen ordo ac numerus aliquandiu varius fuit; neque enim duodecim viri semper fuerunt, ut nonnulli existimant, sed interdum plures, interdum pauciores erant, prout Regi, a quo in summi honoris ac beneficii loco Magistratus ille deferebatur, commodum videbatur; idque variis exemplis probari posset, sicut & Parium dignitas saepe variis Principibus attributa est, & ad illorum iudicia nonnulli in super alii & Franciae Proceribus, & Satrapis, Episcopis, adhiberi soliti sunt. Porro etiam in illorum numero etiam Reges ac Principes exteri fuerunt.

Porro etsi hac Parium institutione, & quod Hugo ille Capetus ad conciliandos sibi retinendosque (ut diximus) Procerum animos, dignitates quae temporariae erant, puta Regni Ducatus, & Comitatus, perpetuas fecit, haud parum publici (de quo diximus) Concilii auctoritatem, licet cum ejusdem Concilii consensu, astute imminuerit, caetera tamen cuncta adhuc ab eodem pro more pendebant Concilio, adeo ut etiam Budaeus, & Carolus Molinæus tradant rei nummariae jus, hoc est potestatis nummorum vel augendae, vel minuendae semper penes populum Francorum fuisse. Memorabile est illud bellum quod propter publicum bonum Proceres Regni assiduis plebis querimoniis & expostulationibus incitati adversus Lodovicum undecimum Regem decreverant. Quin nec illud omittendum, sub eodem Lodovico Concilium publicum apud Turonem